

Diplomová práce – posudek školitele

Mgr. Doris Fajfrová: Vztah náboženství a reprodukčního chování v demografické perspektivě

Předkládaná diplomová práce Mgr. Doris Fajfrové s názvem *“Vztah náboženství a reprodukčního chování v demografické perspektivě”* a má celkem 66 číslovaných stran, ovšem včetně příloh, seznamu použité literatury a datových zdrojů a také úvodního obsahu a dalších povinných úvodních stran. Samotný text práce tedy zabírá méně než 60 stran, což je považováno za minimální rozsah diplomových prací. Na druhou stranu, práce obsahuje relativně malé množství obrázků a tabulek. Částečně k dalšímu stránkovému zkrácení textu došlo i vlivem použitého formátování, které není vždy v souladu s doporučenými pravidly platnými na katedře demografie a geodemografie.

Tematicky se předkládaná práce věnuje vztahu reprodukčního chování a náboženství. Cílem je mimo jiné představení religiózní demografie jako potenciálního víceméně samostatného směru demografického výzkumu. Podstatná část práce je teoretického charakteru, v závěru pak autorka dodává praktickou ukázkou využití religiózní demografie na reálných datech ze sčítání lidu. Cílem praktické analýzy je kvantifikace vlivu úmrtnosti na úbytek počtu věřících mezi jednotlivými sčítáními, a to podle věku a pohlaví. Analýza se zaměřuje na generace obyvatel narozené v roce 1950 a dříve (v kapitole 5 je pak uváděno narození v roce 1951 a dříve).

Strukturu práce lze považovat za víceméně standardní a odpovídající teoretickému zaměření většiny textu. Autorka v první polovině přechází od obecné roviny vztahu náboženství a reprodukčního chování ke specifickému vymezení religiózní demografie, následuje pak zmíněná případová studie.

Po úvodní kapitole, věnující se tématu práce a jejím cílům, autorka přechází k části věnované obecnému vztahu náboženství a reprodukčního chování. Je třeba objektivně uznat, že především tato část vychází z nadstandardního množství prostudované literatury a zdrojů, z nichž je vytvořena přehledná a čtivá syntéza. Kvalitní práce s literaturou a mimořádné množství prostudovaných zdrojů je patrné i ze třetí kapitoly zabývající se metodologickými problémy výzkumu v oblasti vztahu náboženství a reprodukčního chování.

Svým způsobem vrcholem celé práce je kapitola čtvrtá, popisující dvě možné perspektivy nazírání na vztah náboženství a reprodukčního chování – autorka v něm vymezuje pohled klasické demografie a religiózní demografie. Celkově lze konstatovat, že právě v prvních čtyřech teoreticky pojatých kapitolách autorka prokázala neobyčejný přehled v řešené tématice a schopnost práce s velkým množstvím odborné literatury.

Pátá kapitola je pak představením samostatně vytvořené případové studie – autorka se v ní na základě dat z posledních Sčítání lidu, domů a bytů pokouší odhadnout vliv úmrtnosti na velikost a strukturu populace věřících (resp. osob deklarujících náboženskou vyznání). Šestá kapitola je pak především shrnutím dříve uváděných informací.

V textu bohužel zůstalo mnoho formálních nedotažeností a nedostatků. Již bylo zmíněno, že není plně respektováno doporučení pro formátování kvalifikačních prací, za zásadní však považuji například mj. použití dvou stejných zkratkou pro dva různé termíny, nesprávnou úpravu tabulek dělených na konci stránek, na některých místech textu pak absenci slov ve větách, gramatické chyby a podobně. Na základě textu se domnívám, že není přesně zápis rovnice na str. 44, kde je patrně nepřesná identifikace věku populace věřících v roce $t + n$. Totéž platí pro vzorec na str. 45. Obecně je rušivé ne zcela jednotné a přesné psaní indexů v uváděných výrazech. V tabulkách 10 a 11 je patrně chybné udání věkových skupin ve SL 2011, v textu se autorka odvolává na tabulku 12, která v práci není.

Vzhledem k nadstandardní kvalitě teoretických částí textu považuji za mimořádnou škodu, že práce nebyla ve stejné kvalitě i dopracována – především co se týká formální stránky práce, ale i dostatečného propracování a interpretace zařazené případové studie.

Z pozice školitele mohu konstatovat, že prací autorka prokázala neobyčejnou orientaci v tématu, schopnost samostatné vědecké práce i zpracování velkého množství odborné literatury. Ačkoli by si práce zasloužila kvalitnější dopracování, respektuji rozhodnutí autorky obhajovat práci v předložené podobě i s vědomím závažných formálních nedostatků.

V Praze dne 21. 5. 2017

RNDr. Klára Hulíková Tesárková, Ph.D.

Vedoucí práce